

Nr 55.

Ankom till Riksdagens kansli den 11 april 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av en lägenhet från förra militiebostället Knutesbråten nr 1 i Jönköpings län.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 24 januari 1913 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 116, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att ett till förra hovsmedsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Knutesbråten nr 1 i Vrigstads socken av Jönköpings län hörande torp, benämnt Lövfällan, må med i statsrådsprotokollet närmare angivet område från egendomen upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Departementschefen har i förevarande ärende till statsrådsprotokollet anfört följande:

»I anledning därav att det för statsverkets räkning utarrenderade förra hovsmedsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Knutesbråten nr 1 i Vrigstads socken av Jönköpings län, vilken egendom lämnar 650 kronor i årligt arrende, är arrendeledigt den 14 mars 1915, har å egendomen år 1912 hållits

arrendeuppskattning, därvid förevarit fråga om jordupplåtelse från egendomen. Med underdånig skrivelse den 31 december 1912 har domänstyrelsen underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över arrendeuppskattningen samt övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren Paul Wagenius år 1911 över inägorna samt yttergränserna omkring utmarken till egendomen upprättad karta med beskrivning.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande:

Ifrågavarande egendom är belägen 1.3 mil från Vrigstad och 2.2 mil från Stockaryds järnvägsstation samt innehåller en areal av 241 hektar 3.9 ar, därav 1 hektar 47.7 ar tomt, 10 hektar 65.2 ar åker, 27 hektar 90.3 ar äng, 200 hektar 84.3 ar betes- och skogsmark samt 16.4 ar impediment. Egendomens åker och äng bestå av spridda lotter. Åkerjorden är mycket besvärad av sten.

Å egendomen finnas tre torp, benämnda Hultet eller Källstorp, Larstorp och Lövfällan, samtliga bebyggda med kronan tillhöriga hus, ävensom en lägenhet, benämnd Sidenberg, som är bebyggd med innehavaren tillhöriga åbyggnader. Vederbörande lantmätare har enligt ägobeskrivningen ifrågasatt försäljning av nämnda tre torp med områden på sätt kartan och beskrivningen utvisar.

I anledning härav har vederbörande jägmästare i sitt vid uppskattningsförrättningen avgivna yttrande anfört följande: Genom avsöndring av de bägge förstnämnda torpen skulle egendomen minskas med omkring 9 hektar 40 ar inägojord och 60 hektar betes- och skogsmark, därav omkring 8 hektar vore bevuxna med medelålders, i allmänhet slutna och vackra skogsbestånd samt omkring 10 hektar med 20 år gamla, vackra och slutna kulturbestånd. Därest dessa två avsöndringar komme till stånd, skulle sannolika följden härav bliva den, att inom den allra närmaste tiden de medelåldriga bestånden avverkades och likaså de med mycket arbete och omtanke uppdragna kulturbestånden, vilka snart vore »matnyttiga», varefter hela den med avsöndringarna följande utmarken så småningom komme att bliva allt sämre. Härtill komme, att den vackra ägofigur, som denna kronoegendom och den angränsande kronoegendomen Trismålen tillhoppa utgjorde, skulle genom avsöndringarna bliva förstörd. Därmed skulle även följa en avsevärd försämring i ägofiguren för en högst önskvärd framtida kronopark, bildad av nuvarande kronoparken Åkaköp samt ovannämnda och flera andra kronoegendomar. Den föreslagna avsöndringen av torpet Lövfällan skulle minska egendomens utmarksareal med 30 hektar 36 ar, huvudsakligen utgörande skogsproduktiv mark. Därtill komme, att, om framdeles till kronopark

inköptes kringliggande skogsmarker till Virstorp, Ekeberg med flera hemman, det inom den sålunda bildade kronoparken belägna avsöndrade torpet kunde komma att medföra obehag och svårigheter, medan detsamma, behållet i kronans hand, kunde bliva till god nytta för skogsparken såsom arbetarbostad. Under åberopande av vad sålunda anförts har jägmästaren avstyrkt försäljning av torpen Hultet och Larstorp, men ansett sig under *nu* för handen varande omständigheter ej böra motsätta sig försäljning av torpet Lövfällan.

Med avseende å vad jägmästaren i ärendet yttrat hava uppskattningsmännen förordat avsöndring och försäljning allenast av torpet Lövfällan, omfattande ägofigurerna å förenämnda karta nr 124—142, 144—180 samt delar av nr 35, 123, 143 och 181 med en sammanlagd areal av 33 hektar 59.8 ar, därav 14 ar tomt, 3 hektar 6.1 ar åker, 30 hektar 36 ar betes- och skogsmark samt 3.7 ar impediment.

Torpet Lövfällan har saluvärderats till 4,330 kronor, därav 1,850 kronor för växande skog, samt åsatts ett arrendevärde av 130 kronor. Torpets innehavare, Edv. Carlson, som vitsordats hava väl brukat torpet i 7 år, har förklarat sig önska inköpa detsamma.

Egendomen i övrigt borde enligt uppskattningsmännens mening fortfarande bibehållas i kronans ägo och på grund av dess närbelägenhet till Åkaköps kronopark tilläggas densamma och förty överlämnas till disposition av skogsförvaltningen. På samma sätt borde, i den mån nu gällande arrendekontrakt utginge, förfaras med i Vrigstads socken belägna kronoegendomarna Trismålen, Lönshult, Knekestorp och Spånarp ävensom med den i Nydala socken belägna kronoegendomen Rössved.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har, under åberopande av vad av jägmästaren i ärendet framhållits, förklarat, att Kungl. Maj:ts befallningshavande ställde sig tveksam beträffande uppskattningsmännens förslag om försäljning av torpet Lövfällan. Däremot har Kungl. Maj:ts befallningshavande förmått sig tillstyrka förslaget att ställa egendomen under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning för att i sinom tid jämte en del andra kronoegendomar tilläggas Åkaköps kronopark.

Överjägmästaren i Smålands distrikt, vars yttrande i ärendet inforrats, har på de av jägmästaren anförda skäl avstyrkt förslaget om försäljning av torpet Lövfällan samt hemställt, att hela egendomen måtte ställas under skogsstatens vård och förvaltning för att antingen genast vid nu löpande arrendeperiods utgång eller framdeles förenas med förenämnda kronopark.

Domänstyrelsen har, i likhet med överjägmästaren, hemställt, att egendomen i sin helhet måtte vid arrendeperiodens utgång ställas under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning samt förenas med Åkaköps kronopark.

De skäl, som i ärendet anförts mot den ifrågasatta försäljningen av torpet Lövfällan, synas mig icke vara tillräckligt vägande. Såsom av handlingarna framgår, är torpet beläget i en utkant av ifrågavarande egendom och gränsar ej till annan kronojord. Då därtill kommer, att torpets nuvarande innehavare, som vitsordats hava väl brukat torpet under åtskilliga år, uttalat önskan att få köpa detsamma, anser jag mig böra tillstyrka dess försäljning med här ovan angivet område. Någon ytterligare upplåtelse av lägenheter från egendomen torde däremot icke böra ifrågakomma. Domänstyrelsens förslag om den framtida dispositionen av egendomen i övrigt lär jag bliva i tillfälle att framdeles underställa Kungl. Maj:ts prövning.»

Utskottet.

I ärendet har vederbörande jägmästare framhållit, att, därest genom inköp av kring egendomen Knutesbråten liggande, enskilda hemman tillhörande marker en kronopark komme att bildas, avsöndring av ifrågavarande torp skulle medföra olägenheter för skötseln av den blivande kronoparken, medan detsamma i kronans hand skulle finna användning såsom skogsarbetarbostad. Jägmästaren har emellertid icke ansett sig böra »under nu förhandenvarande omständigheter» motsätta sig en försäljning av lägenheten. Kungl. Maj:ts befallningshavande har för sin del ställt sig tveksam rörande lämpligheten av att försälja torpet, under det att såväl överjägmästaren som domänstyrelsen bestämt uttalat sig mot den ifrågasatta försäljningen.

Då av de nu anförda yttrandena från skogsmyndigheterna torde framgå, att det icke skulle vara till fördel för förvaltningen av den kronopark, som är avsedd att bildas av ifrågavarande och angränsande kronoegendomar samt intilliggande enskild mark, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka den nu föreliggande framställningen. Då härtill kommer, att innehavaren av torpet i fråga, enligt utskottets förvisning, efter den ändrade dispositionen av egendomen bliver satt i tillfälle att fortfarande få torpet åt sig upplåtet på arrende, får utskottet hemställa,

att förevarande proposition icke må av Riksdagen
bifallas.

Stockholm den 11 april 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

GÖSTA TAMM.

Närvarande: herrar Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Fahlén, Pers, Ericsson, Nilsson
i Kabbarp, Andersson, Hellström, greve Wachtmeister, Barthelson,
Bosson, Tysk, Olausson, Gustafsson och Nilsson i Linnås.
